

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет(інститут) географічний

Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

Соціально-економічний потенціал регіонів світу

(назва ОК)

підготовки **магістра**

(назва освітнього рівня)

спеціальності **A 4 Середня освіта**

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми **Середня освіта (Географія)**

(назва освітньо-професійної, освітньо-наукової / освітньо-творчої програм)

Силабус освітнього компонента «Соціально-економічний потенціал регіонів світу»
підготовки магістр, галузі знань А 4 Освіта, спеціальності А 4 Середня освіта, предметної
спеціальності А 4.07 Середня освіта (Географія), за освітньою програмою Середня освіта
(Географія)

Розробник: к. г. н., доц. Потапова А. Г.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Потапова А. Г.

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економічної та
соціальної географії**
протокол № 1 від 27 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри: _____

Погребський Т. Г.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	<i>A 4 Освіта</i> <i>A 4 Середня освіта</i> <i>Середня освіта (Географія)</i> <i>магістр</i>	нормативний
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання – 2-й
		Семестр – 3-ий
		Лекції – 22 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні (семінарські) – 22 год.
		Самостійна робота – 96 год.
		Консультації – 10 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач	Потапова Алла Геннадіївна
Науковий ступінь	Кандидат географічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри економічної та соціальної географії
Профайл	https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/Потапова Алла Геннадіївна
Телефон	+380503783394
e-mail	potapova.alla@vnu.edu.ua
Дні занять	https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Анотація освітнього компонента. Освітній компонент «Соціально-економічний потенціал регіонів світу» є складовим елементом багатогранного блоку професійної підготовки майбутніх фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань А 4 Освіта, спеціальності А 4 Середня освіта, освітньо-професійної програми Середня освіта (Географія).

Освітній компонент ґрунтується на системному підході до ефективної взаємодії усіх елементів соціально-економічного потенціалу регіонів: природно-ресурсного, трудового, виробничого, фінансового та інноваційного.

Пререквізити

Освітні компоненти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія), що містять знання, уміння й навички, необхідні для опанування освітнього компонента «Соціально-економічний потенціал регіонів світу»: освітні компоненти циклу загальної підготовки та циклу професійної підготовки освітньо-професійної програми Середня освіта (Географія. Економіка).

Постреквізити

Освітні компоненти, для вивчення яких потрібні знання, уміння й навички, що здобуваються по завершенню вивчення освітнього компонента «Соціально-економічний потенціал регіонів світу»: «Геоглобалістика», «Переддипломна педагогічна практика», «Написання кваліфікаційної роботи», «Атестаційний іспит», а в подальшому – у професійній діяльності.

Мета і завдання освітнього компонента

Мета освітнього компонента «Соціально-економічний потенціал регіонів світу» є набуття здобувачами освіти теоретичних і практичних знань про динаміку розвитку, зміни структури і територіальної організації соціально-економічного потенціалу регіонів світу. Важливим для освітнього компонента є виявлення рівнів розвитку і визначення соціально-економічного потенціалу регіонів світу.

Основними **завданнями** освітнього компонента «Соціально-економічний потенціал регіонів світу» є:

- формування системи знань про соціально-економічну поведінку суб'єктів економіки в умовах обмежених виробничих ресурсів і безмежних потреб у суспільстві;
- набуття ринково-економічного мислення здобувачів освіти;
- з'ясування ролі соціально-економічних знань у процесі реалізації економічної політики та економічному регулюванні, засвоєнні розуміння тих ринкових перетворень, що відбуваються у національній та світовій економіці;
- вироблення вміння самостійно здійснювати аналіз соціально-економічних процесів;
- вивчити зміст та структуру шкільної соціально-економічної освіти, підручників; забезпечити засвоєння теоретичних засад методики викладання економіки;
- навчити аналізувати шкільні підручники та інші засоби навчання і доцільність застосування дидактичних інструментів; проектувати зміст навчання, різні види пізнавальної діяльності здобувачів освіти і способи їх включення у процес навчання;
- виробити вміння користуватися методичним апаратом викладання географії та економіки, забезпечити опанування елементами педагогічних технологій та теоретичних знань з географії та економіки.

Результати навчання (Компетентності)

Компетентності, формування котрих забезпечує освітній компонент «Соціально-економічний потенціал регіонів світу»:

Загальні компетентності:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК1);
- Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності (ЗК2);
- здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним (ЗК4).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності (ФК1);
- здатність використовувати інновації у професійній діяльності (ФК-2);
- здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу (ФК6);
- здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності (ФК8);
- здатність усвідомлювати та інтегрувати концептуальні природничо-географічні, суспільно-географічні, картографічні, психолого-педагогічні знання та навички (ПК1);
- здатність здійснювати самостійно та організовувати дослідницьку діяльність здобувачів освіти з використанням сучасних методів і технологій, прикладних географічних

досліджень природних і суспільних явищ та процесів, адаптованих під конкретні умови освітньої діяльності, узагальнювати отримані результати, презентувати їх **(ПК3)**;

- здатність до поглиблення знань і вдосконалення предметної області природничої, антропогенної, суспільної географії, картографії та геоінформаційних технологій, методики навчання географії, що включають новітні наукові здобутки у сфері професійної педагогічної діяльності, є основою для оригінального мислення, проведення досліджень та критичного осмислення професійних проблем **(ПК4)**;

- здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі з метою розширення й актуалізації географічних і психолого-педагогічних знань, пояснювати їх письмовими, усними та візуальними засобами на різних просторових рівнях (світовому, регіональному, державному, локальному), працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом **(ПК5)**;

- здатність до здобуття спеціалізованих умінь та навичок розв'язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які необхідні для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльності **(ПК6)**.

Програмні результати навчання

Результатом вивчення освітнього компонента «Соціально-економічний потенціал регіонів світу» є:

- демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області **(РН1)**;

- формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність **(РН4)**;

- демонструє вміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання **(РН9)**;

- демонструє вміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу **(РН11)**;

- демонструє здатність діяти автономно і в команді **(РН13)**;

- демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів **(РН14)**;

- розуміє концептуальні засади та основні теоретико-методологічні проблеми природничої, антропогенної, суспільної географії, картографії та геоінформаційних технологій, методики навчання географії та профільної географії на рівні новітніх наукових здобутків **(ПРН1)**;

- знає та застосовує поняттєво-концептуальний апарат географії, теоретичні й емпіричні досягнення психології, педагогіки та методики навчання географії, що дозволяє пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії та освітнього процесу з географії, організовувати дослідницьку роботу **(ПРН3)**;

- обґрунтовує вибір сучасних методів і технологій прикладних географічних досліджень, профільного навчання географії, позанавчальної роботи зі здобувачами освіти, володіє методикою географічних досліджень, необхідних для організації практичних занять з географії та позашкільної роботи, демонструє вміння організовувати дослідницьку роботу здобувачів освіти **(ПРН4)**;

- обирає форми та методи організації освітнього процесу з орієнтацією на світовий і національний рівень, володіє вміннями працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом, підбирати спеціальну літературу та картографічні твори **(ПРН5)**;

- демонструє володіння спеціалізованими вміннями та навичками розв'язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які є необхідними для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової

та педагогічної діяльності (ПРН6);

- здійснює відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи, інформаційно-комунікаційні технології (ПРН7).

У процесі опанування освітнього компонента «Соціально-економічний потенціал регіонів світу» формуються такі загальні навички (**Soft Skills**):

Критичне та аналітичне мислення – уміння аналізувати соціально-економічні процеси й явища у глобальному та регіональному вимірі, робити узагальнення й висновки.

Проблемно-орієнтоване мислення – здатність виявляти проблеми розвитку регіонів світу, генерувати ідеї для їх вирішення, оцінювати можливі наслідки рішень.

Комунікаційні навички – уміння аргументовано висловлювати власну позицію усно й письмово, презентувати результати аналітичних досліджень, здійснювати міжкультурну комунікацію.

Робота в команді – здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з іншими учасниками освітнього процесу, навички кооперації у групових проєктах.

Самоорганізація та тайм-менеджмент – уміння планувати навчальну й дослідницьку діяльність, працювати автономно та ефективно розподіляти час.

Інформаційна грамотність і цифрові навички – здатність працювати з освітніми й науковими ресурсами, застосовувати ІКТ, бази даних, картографічні та ГІС-технології.

Культура академічної доброчесності – уміння дотримуватися етичних і професійних норм, формувати культуру академічної доброчесності у здобувачів освіти.

Глобальна та міжкультурна компетентність – розуміння соціально-економічних процесів у світовому вимірі, здатність орієнтуватися в міжнародному освітньо-науковому просторі.

Відповідність компетентностей, Soft Skills та програмних результатів навчання

Компетентності	Soft Skills	Програмні результати навчання
ЗК1 – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Критичне та аналітичне мислення, проблемно-орієнтоване мислення	РН1, ПРН1
ЗК2 – здатність використовувати цифрові ресурси та ІКТ	Інформаційна грамотність, цифрові навички, робота з ГІС та картографічними даними	ПРН5, ПРН7
ЗК4 – здатність виявляти та вирішувати проблеми, бути критичним і самокритичним	Критичне мислення, генерування нових ідей, самоорганізація	РН4, ПРН3
ФК1 – поглиблення знань у предметній області	Самоосвіта, наукова допитливість, глобальна компетентність	ПРН1, ПРН6
ФК2 – використання інновацій у професійній діяльності	Креативність, гнучкість мислення, інноваційний підхід	РН4, ПРН4
ФК6 – конструктивна та безпечна взаємодія	Робота в команді, комунікаційні навички, міжкультурна комунікація	РН11, РН13
ФК8 – культура академічної доброчесності	Етичність, відповідальність, дотримання академічних стандартів	РН14
ПК1 – інтеграція географічних, педагогічних і психолого-педагогічних знань	Системне мислення, міждисциплінарність, здатність до синтезу інформації	ПРН1, ПРН3
ПК3 – організація дослідницької діяльності	Навички дослідження, презентації результатів, тайм-менеджмент	ПРН4, ПРН7
ПК4 – вдосконалення предметної області, критичне	Критичне та стратегічне мислення, наукова рефлексія	ПРН6

осмислення професійних проблем		
ПК5 – орієнтація у світовому та національному освітньо-науковому просторі	Глобальна та міжкультурна компетентність, комунікація у міжнародному середовищі	ПРН5, ПРН7
ПК6 – спеціалізовані уміння для наукових досліджень і педагогічної діяльності	Дослідницькі навички, інноваційність, професійна автономність	ПРН6

Структура освітнього компонента ДФЗО

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекцій.	Практичні роботи	Консультації	Самостійна робота	Форма контролю */ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні основи дослідження соціально-економічного потенціалу регіонів світу						
Тема 1. Вступ. Об'єкт, предмет та методи дослідження соціально-економічного потенціалу регіонів світу. Методика оцінки соціально-економічного потенціалу	13	2	2	1	8	ДС, РК, ІРС/3
Тема 2. Складові елементи соціально-економічного потенціалу регіонів світу та їх структура. Природно-ресурсний потенціал регіонів світу	13	2	2	1	8	ДС, РК, ІРС/3
Тема 3. Трудовий та виробничий потенціал регіонів світу	13	2	2	1	8	ДС, РК, ІРС/3
Тема 4. Фінансовий та інноваційний потенціал регіонів світу	14	2	2	1	9	ДС, РК, ІРС/3
Разом за модулем 1	53	8	8	4	33	12
Змістовий модуль 2. Соціально-економічний потенціал регіонів світу						
Тема 5. Соціально-економічний потенціал України	14	2	2	1	9	ДС, ІРС/3
Тема 6. Соціально-економічний потенціал Канади	13,5	2	2	0,5	9	ДС, РЗ, ІРС/3
Тема 7. Соціально-економічний потенціал Франції	14	2	2	1	9	ДС, РЗ, ІРС/3
Тема 8. Соціально-економічний потенціал Німеччини	14	2	2	1	9	ДС, РЗ, ІРС/3
Тема 9. Соціально-економічний потенціал Японії	14	2	2	1	9	ДС, РЗ, ІРС/3
Тема 10. Соціально-економічний потенціал США	13,5	2	2	0,5	9	ДС, РЗ, ІРС/3
Тема 11. Соціально-економічний потенціал Великої Британії	14	2	2	1	9	ДС, РЗ, ІРС/3
Разом за модулем 2	97	14	14	6	63	21
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота 1						Т / 15
Модульна контрольна робота 2						Т / 15
Самостійна робота						37
Всього годин / Балів	150	22	22	10	96	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувача освіти передбачає виконання одного з варіантів індивідуального завдання (див. таблицю).

Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 37. Обсяг, форма подання та критерії оцінювання визначаються викладачем відповідно до обраного виду роботи.

Система оцінювання самостійної роботи (максимум – 37 бали).

№ з/п	Вид завдання	Опис	Максимальна кількість балів
1	2	3	4
1	Наукова стаття у фаховому журналі (категорії «Б» або вище)	Повноцінна публікація на тему, пов’язану з соціально-економічним потенціалом конкретного регіону світу.	37
2	Тези доповіді на наукову конференцію	Підготовка та подача тез на конференцію (національного або міжнародного рівня).	15
3	Аналітична записка / policy paper	Підготовка короткого документу (до 5 сторінок), у якому аналізується соціально-економічна ситуація в конкретному регіоні та пропонуються практичні рекомендації.	25
4	Презентація з аналітичним супроводом	Презентація (10–15 слайдів) із доповіддю (усною або письмовою) про регіональний потенціал однієї країни або регіону (з даними, графіками, картами).	20
5	Підготовка навчального кейсу (case study)	Розробка кейсу для здобувачів освіти (ситуація, проблематика, завдання, методичні рекомендації) на тему соціально-економічного розвитку регіону.	20
6	Огляд наукових джерел (літературний аналіз)	Письмова робота, яка охоплює мінімум 10 джерел за останні 5 років (українських і міжнародних), із критичним аналізом підходів до вивчення регіонального потенціалу.	18
7	Картографічний проєкт / мапа + аналітична довідка	Створення тематичної карти з поясненням (геоінформаційні ресурси, наприклад, QGIS або Google My Maps).	15
8	Блог/стаття в освітньо-	Стаття популяризаторського	10-12

	науковому форматі (наприклад, для платформи Medium або іншого відкритого ресурсу)	характеру про економіко-географічну специфіку регіону для широкої аудиторії (2–3 сторінки).	
9	Міні-дослідження (аналіз статистичних даних)	Опрацювання відкритих статистичних баз (наприклад, World Bank, UNDP, Eurostat), представлення результатів із короткими висновками	15-17
10	Інфографіка / постер на тему регіонального розвитку	Візуальне представлення даних про соціально-економічні особливості регіону (в Canva, PowerPoint тощо).	10-12

Принципи оцінювання:

- оригінальність та самостійність виконання;
- відповідність темі освітнього компонента;
- залучення актуальних даних, джерел, картографічних матеріалів;
- дотримання академічної доброчесності;
- аналітична складова (не лише опис, а й висновки, порівняння, оцінка тощо).

Методи та форми навчання

Словесні методи: лекція, пояснення, розповідь, бесіда: відбувається з використанням традиційних засобів навчання у поєднанні з засобами ІКТ.

Наочні методи: мультимедійні презентації.

Практичні методи: розв'язування задач з професійно-орієнтованим змістом.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації: дискусії і диспути, створення ситуації пізнавальної новизни та зацікавленості.

Методи контролю: індивідуальне та фронтальне опитування, дискусія, модульний контроль за допомогою тестування, екзамен.

Методи самоконтролю: самостійний пошук помилок, уміння самостійно критично оцінювати свої знання, визначати пріоритетні напрямки власного навчального процесу, самоаналіз.

Форми роботи: індивідуальна, групова, фронтальна.

Форми організації навчання: лекційні заняття, практичні заняття, самостійна робота здобувачів освіти, контрольні заходи.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувачів освіти

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

- не пропускати навчальні заняття, не спізнюватися на них та не займатися сторонніми справами на заняттях;
- чітко й вчасно виконувати навчальні завдання та завдання для самостійної роботи;
- виключати мобільний телефон під час занять і під час контролю знань;
- брати участь у контрольних заходах (поточний, модульний, підсумковий та контроль самостійної роботи).

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом та керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання,

викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Відповідно до частини 4 статті 42 Закону України «Про освіту» основними видами порушення є: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Роботи, у яких виявлено плагіат, так само як і однакові роботи різних здобувачів освіти, не оцінюються.

Перескладання – забороняється.

Цитування нормативно-правових актів, статистичної інформації під час виконання завдань не вважається плагіатом за умови наявності посилань.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Поточний контроль засвоєння навчального процесу за темами освітнього компонента здійснюється під час проведення практичних занять згідно з розкладом.

Якщо здобувач освіти отримав бал за темою освітнього компонента менший за максимальний, він має право лише один раз повторно скласти поточний контроль за темою (усна відповідь та виконання завдань). Зараховується найвищий результат. Скласти поточний контроль за темою можна на консультації у вільний від аудиторних занять час.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), він має право на консультаціях, а також з використанням ресурсів електронного курсу на платформі Moodle, відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється централізовано для усіх здобувачів освіти у визначений викладачем час. З графіком консультацій можна ознайомитися на кафедрі та на електронному ОК на платформі Moodle. Кінцевий термін перескладання та ліквідації заборгованості обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Оцінювання здійснюється відповідно до чинного Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://ed.vnu.edu.ua/71-2/нормативні-документи-вну-імені-леси-у>).

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента. Завдання із цих видів поточного контролю оцінюється в діапазоні від 0 до 70 балів. Здобувач освіти може скласти пропущені з поважної причини теми та покращити свій результат та ту суму балів, яку було виділено на ці теми.

Поточна оцінка – це сума балів, які отримує здобувач за:

- поточну роботу з відповідних тем;
- виконання завдань з відповідних тем (під час аудиторного заняття та на платформі електронного ОК Moodle).

За активність на заняттях здобувач освіти може отримати до 20 % максимального поточного бала, при цьому сума поточних балів за семестр не може перевищувати 70 балів.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до -50 %). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Неформальна освіта при викладанні ОК

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/2024_Vизнання_rezultatів_VNU_im._L.U._red.pdf).

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам курсу, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

У межах навчального року Університет може визнати результати навчання, набуті в неформальній та/або інформальній освіті, в обсязі не більше як 25 % загального обсягу кредитів, передбачених ОП.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на окремих його завершальних етапах у формі іспиту.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольованого завдання (контрольної роботи у формі тесту на платформі Moodle).

Підсумкова модульна оцінка визначається в балах, як сума поточної та контрольної модульних оцінок.

Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав усі види навчальної роботи, передбачені силабусом освітнього компонента.

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість з модуля повинна бути ліквідована здобувачем у поза аудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Якщо підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента, як сума підсумкових модульних оцінок, становить не менше 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з освітнього компонента. Іспит складається тоді, якщо здобувач освіти бажає підвищити свій бал. Водночас бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Екзамен проводиться в усній формі, за екзаменаційними білетами.

Екзамен відбувається в період заліково-екзаменаційної сесії, передбаченої навчальним планом, згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом.

До екзамену не допускається здобувач вищої освіти, який набрав менше ніж 35 балів за навчальну роботу впродовж семестру, не виконав і не здав усі практичні завдання, не відвідував без поважних причин більшу частину лекцій.

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти

Від 75 до 100 % максимального бала, який передбачений цим силабусом за виконання практичної роботи.

Робота виконана вчасно, повністю відповідає поставленому завданню; отримані правильні результати; звіт виконано охайно; висновки до роботи повні, самостійні та обґрунтовані, відсутні логічні, граматичні та стилістичні помилки; наявні правильно оформлені посилання на джерела; на захисті здобувачем освіти продемонстровано розуміння як загального результату, так і кожного етапу роботи; здобувач знає нормативну базу, вільно володіє основними категоріями освітнього компонента, здатен пояснювати природу та зміст основних явищ і процесів, аргументовано викладає зміст навчального матеріалу, вміє доводити проблему, посилаючись на власні міркування, наукові джерела та дані, отримані за допомогою доступних інформаційних технологій і баз даних, вирішує складні проблемні завдання. Під час здійснення поточного контролю у формі тестів правильно вирішено від 75 до 100 % тестових завдань.

Від 50 до 75 % максимального бала, який передбачений цим силабусом за виконання практичної роботи.

Робота виконана вчасно, загалом відповідає поставленому завданню; в отриманих результатах та висновках наявні незначні недоліки; у звіті є несуттєві помилки як в змісті, так і в оформленні; на захисті здобувачем освіти загалом продемонстровано розуміння загального результату та кожного етапу роботи, проте наявні несуттєві помилки; здобувач освіти самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, допускає несуттєві помилки коли пояснює природу та зміст основних явищ і процесів; загалом демонструє вміння проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. Під час поточного контролю у формі тестів правильно вирішено від 50 до 75 % тестових завдань.

Від 25 до 50 % максимального бала, який передбачений цим силабусом за виконання практичної роботи.

Робота виконана із запізненням, наявні правильні результати менше ніж з 50 % завдань; наявні суттєві недоліки при виконанні роботи та в отриманих результатах, в оформленні та змісті звіту; висновки є неповними та недостатньо обґрунтованими; під час захисту роботи здобувач освіти припускається суттєвих помилок. Під час здійснення поточного контролю у формі тестів правильно вирішено від 25 до 50 % тестових завдань.

Від 1 до 25 % максимального бала, який передбачений цим силабусом за виконання практичної роботи.

Робота виконана із запізненням, наявні правильні результати менше ніж з 25 % завдань; наявні суттєві недоліки при виконанні роботи та в отриманих результатах, в оформленні та змісті звіту; висновки поверхневі та необґрунтовані; на захисті роботи здобувач освіти фрагментарно демонструє розуміння загального результату та кожного етапу роботи. Під час здійснення поточного контролю у формі тестів правильно вирішено менше 25 % тестових завдань.

У разі, якщо практична робота виконана із запізненням понад тиждень (без поважних причин), виконана вчасно, проте не захищена, бал знижується на 10 % від максимального балу.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті

Визнання результатів навчання з освітнього компонента «Соціально-економічний потенціал регіонів світу» може здійснюватися на підставі:

Вид освіти	Приклади результатів навчання / джерела	Документи / підтвердження	Способи оцінювання для визнання
-------------------	--	----------------------------------	--

Формальна	Вивчення споріднених ОК у ЗВО («Регіональна економіка», «Геоелектроніка», «Світове господарство», «Економічний потенціал регіону» тощо)	Академічна довідка, виписка із залікової книжки, диплом, сертифікати	Аналіз документів, співбесіда
Неформальна	Онлайн-курси, тренінги, програми підвищення кваліфікації (Coursera, EdX, Prometheus, Udeemy тощо)	Сертифікати про успішне завершення курсу	Тестування, індивідуальне завдання, співбесіда
Інформальна	Практичний досвід у сфері міжнародного бізнесу, участь у проєктах регіонального розвитку, дослідження світових ринків	Портфоліо (аналітичні записки, звіти, публікації, довідки з місця роботи)	Презентація досвіду, співбесіда, аналітичне завдання

Розподіл балів

Поточне оцінювання – максимальний бал 70.

Практичні роботи №№ 1–11 – максимальний бал 3,0 (за кожну).

Самостійна робота – максимальний бал 37.

Підсумкове оцінювання – максимальний бал 30.

Модульна контрольна робота № 1 – максимальний бал 15.

Модульна контрольна робота № 2 – максимальний бал 15.

Комунікація

Основні платформи для комунікації викладача зі здобувачами освіти

1. Moodle (новинний форум, система приватних повідомлень, коментарі до завдань).
2. Група у Telegram Web, яка створюється старостою і працює протягом навчального семестру.

Індивідуальна консультація може бути надана здобувачу освіти в аудиторії (згідно розкладу консультацій), в телефонному режимі, у формі відповіді на письмовий запит, надісланий на електронну пошту викладача.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Освітній компонент оцінюється за 100 бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100 бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
0–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

Орієнтований перелік питань до екзамену

1. Суть «Соціально-економічний потенціал регіонів», його складові.
2. Природно-ресурсний потенціал регіону, його структура та значення.
3. Виробничий потенціал регіону, його структура та значення.
4. Трудовий потенціал регіону, його структура та значення.
5. Фінансовий потенціал регіону, його структура та значення.

6. Інноваційний потенціал, його структура та значення.
7. Природно-ресурсний потенціал Канади.
8. Виробничий потенціал Канади.
9. Фінансовий потенціал Канади.
10. Інноваційний потенціал Канади.
11. Природно-ресурсний потенціал України.
12. Виробничий потенціал України.
13. Трудовий потенціал України.
14. Фінансовий потенціал України.
15. Інноваційний потенціал України.
16. Природно-ресурсний потенціал Франції.
17. Виробничий потенціал Франції.
18. Трудовий потенціал Франції.
19. Фінансовий потенціал Франції.
20. Інноваційний потенціал Франції.
21. Природно-ресурсний потенціал Німеччини.
22. Виробничий потенціал Німеччини.
23. Трудовий потенціал Німеччини.
24. Фінансовий потенціал Німеччини.
25. Інноваційний потенціал Німеччини.
26. Природно-ресурсний потенціал Італії.
27. Виробничий потенціал Італії.
28. Трудовий потенціал Італії.
29. Фінансовий потенціал Італії.
30. Інноваційний потенціал Італії.
31. Природно-ресурсний потенціал Японії.
32. Виробничий потенціал Японії.
33. Трудовий потенціал Японії.
34. Фінансовий потенціал Японії.
35. Інноваційний потенціал Японії.
36. Природно-ресурсний потенціал США.
37. Виробничий потенціал США.
38. Трудовий потенціал США.
39. Фінансовий потенціал США.
40. Інноваційний потенціал США.
41. Природно-ресурсний потенціал Великої Британії.
42. Виробничий потенціал Великої Британії.
43. Трудовий потенціал Великої Британії.
44. Фінансовий потенціал Великої Британії.
45. Інноваційний потенціал Великої Британії.
46. Природно-ресурсний потенціал Польщі.
47. Виробничий потенціал Польщі.
48. Трудовий потенціал Польщі.
49. Фінансовий потенціал Польщі.
50. Інноваційний потенціал Польщі.
51. Природно-ресурсний потенціал країн Латинської Америки.
52. Виробничий потенціал країн Латинської Америки.
53. Трудовий потенціал країн Латинської Америки.
54. Фінансовий потенціал країн Латинської Америки.
55. Інноваційний потенціал країн Латинської Америки.
56. Зовнішня торгівля між Україною та країнами ЄС.
57. Експорт України до країн ЄС.
58. Методи дослідження соціально-економічного потенціалу регіонів.
59. Імпорт продукції з країн ЄС до України.

60. Вплив природно-ресурсного потенціалу на господарський комплекс.
61. Оцінка соціально-економічного потенціалу регіонів.
62. Методи дослідження соціально-економічного потенціалу регіонів.
63. Прямі іноземні інвестиції в регіонах України.
64. Чинники розвитку господарського комплексу регіонів.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Потапова А. Г. Економічний потенціал регіонів України. Підручник. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2022. 415 с.
2. Потапова А. Г., Краснопольська Н. В., Барський Ю. М. Модернізація освітнього комплексу Волинської області. Монографія. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2020. 118 с.
3. Потапова А. Г. Економічний потенціал регіону: практикум. Навч. посібник. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2021. 73 с.
4. Потапова А. Г. Економічний потенціал регіону. Курс лекцій. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2021. 217 с.
5. Потапова А. Г. Економічний потенціал регіону. Сертифікований електронний курс освітнього компонента (Модель № 2) (Сертифікат № 060222-02, протокол № 6 від 23 лютого 2022 р).
6. Потапова А. Г. Економічна географія України та зарубіжних країн. Практикум. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2021. 84 с.
7. Потапова А. Г. Економічна географія України та зарубіжних країн. Курс лекцій. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2021. 174 с.
8. Потапова А. Г. Соціально-економічний потенціал регіонів світу. Електронний курс освітнього компонента. URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2639>.
9. Потапова А. Г. Основи економіки. Навчальний посібник. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2023. 70 с.
10. Потапова А. Г. Основи економіки. Курс лекцій. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2023. 270 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Вовк О. П., Потапова А. Г. Вплив шахів та гри Го на географію освіти, науки та бізнесу. *Природнича освіта та наука*. Випуск 1, 2024. Рівне : Рівненський державний гуманітарний університет; ВД «Гельветика», 2024. С. 54–59. DOI: <https://doi.org/10.32782/NSER/2024-1>.
2. Голуб Геннадій, Погребський Тарас, Потапова Алла, Бринчук Наталія. Ретроспективний аналіз інвестиційної діяльності України. *Географічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*, 3 (3), 2024. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки; ВД «Гельветика», 2024. С. 34–43. DOI: <https://doi.org/10.32782/geochasvnu.2024.3.04>.
3. Потапова А. Г. Економічний потенціал регіонів України. Підручник. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2022. 415 с.
4. Потапова А. Г., Краснопольська Н. В., Барський Ю. М. Модернізація освітнього комплексу Волинської області. Монографія. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2020. 118 с.
5. Потапова А. Г. Економічний потенціал регіону: практикум. Навч. посібник. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2021. 73 с.
6. Потапова А. Г. Економічна географія України та зарубіжних країн. Практикум. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2021. 84 с.
7. Потапова А. Г. Економічна географія України та зарубіжних країн. Курс лекцій. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2021. 174 с.
8. Потапова А. Г. Економічний потенціал регіону. Курс лекцій. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2021. 217 с.
9. Потапова А. Г. Економічний потенціал регіону. Сертифікований електронний курс освітнього компонента (Модель № 2) (Сертифікат № 060222-02, протокол № 6 від 23 лютого 2022 р.).

10. Потапова А. Г., Краснопольська Н. В., Шеремета І. А. Просторовий аналіз наукового потенціалу Західного регіону України. *Сучасна наука в мережі Internet*. Київ : ТК Меганом, 2020. С. 23–30.
11. Потапова Алла. Соціально-економічний потенціал Сполучених Штатів Америки. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів* : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції (м. Луцьк, 12–14 квітня 2024 р.) / за ред. Ю. М. Барського та В. Й. Лажніка. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2024. С. 116–118.
12. Потапова Алла, Залуська Марія. Фінансова система України. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів* : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції (м. Луцьк, 12–14 квітня 2024 р.) / за ред. Ю. М. Барського та В. Й. Лажніка. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2024. С. 119–121.
13. Потапова Алла, Хомик Тетяна. Основні теоретичні підходи до трактування розвитку економіки. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів* : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції (м. Луцьк, 12–14 квітня 2024 р.) / за ред. Ю. М. Барського та В. Й. Лажніка. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2024. С. 121–122.
14. Потапова Алла, Гаврилович Крістіна. Формування міжнародної валютної системи. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів* : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції (м. Луцьк, 12–14 квітня 2024 р.) / за ред. Ю. М. Барського та В. Й. Лажніка. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2024. С. 122–124.
15. Potapova Alla G., Golub Gennady S., Pogrebyskiy Taras G. Divorce as an aspect of demographic behavior of the population of Volyn region. *Journ. Geol. Geograph. Geoecology*, 31 (1). Дніпро : ПП «Ліра ЛТД», 2022. Р. 133–141. ISSN 2617-2909, ISSN 2617-2119. doi: 10.15421/112213.
16. Potapowa A., Pogrebiskij T., Golub G., Hlushko S. The food problem of Ukraine. *Acta Geographica Silesiana*. № 15/1 (41). Sosnowiec : Instytut Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego, 2021. S. 25–31.
17. Alla Potapova, Taras Pohrebyskiy, Gennadii Golub, Svitlana Hlushko. The scientific potential of Volyn Region (Potencjał naukowy obwodu wołyńskiego). *Acta Geographica Silesiana*. № 15/2 (42). Sosnowiec : Instytut Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego, 2021. C. 27–32.
18. Alla Potapova, Taras Pohrebyskiy, Gennadii Golub, Valentyna Golub, Svitlana Hlushko. Refugee as a social problem of the regions (Uchodźstwo jako problem społeczny regionów). *Acta Geographica Silesiana*. № 15/4 (44). Sosnowiec : WNoZ UŚ, 2021. S. 23–28. ISSN 1897–5100.
19. Alla Potapova, Taras Pohrebyskiy, Gennadii Golub, Valentyna Golub, Svitlana Hlushko. Regional features of school education in Ukraine (Cechy regionalne edukacji szkolnej na Ukrainie). *Acta Geographica Silesiana*. № 15/4 (44). Sosnowiec : WNoZ UŚ, 2021. S. 29–36. ISSN 1897–5100.
20. Alla Potapova, Taras Pohrebyskiy, Gennadii Golub. Socio-demographic factors of population resettlement of Volyn Region (Czynniki społeczno-demograficzne przemieszczania się ludności w obwodzie wołyńskim). *Acta Geographica Silesiana*. № 16/1 (45). Sosnowiec : Instytut Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląski, 2022. C. 19–31.
21. Alla Potapova, Taras Pohrebyskiy, Gennadii Golub. The structure and territorial features of agro-resource potential of Volyn Region (Struktura i cechy przestrzenne potencjału zasobów rolnych obwodu wołyńskiego). *Acta Geographica Silesiana*, 16/3 (47). Sosnowiec : INoZ UŚ, 2022. S. 33–38. ISSN 1897–5100.
22. Alla Potapova, Taras Pohrebyskiy, Gennadii Golub, Sofiia Maksymiuk. The development of anthropogenic landscape science in Ukraine (Rozwój krajobrazoznawstwa antropogenicznego na Ukrainie; Развитие антропогенного ландшафтоведения в Украине). *Acta Geographica Silesiana*, 17/3 (51). Sosnowiec : INoZ UŚ, 2023. S. 21–25.
23. Gennadii Golub, Taras Pohrebyskiy, Sergiy Golub, Alla Potapova. Socio-geographical characteristics of rural settlement of the Volyn Region (Cechy społeczno-geograficzne osadnictwa wiejskiego w obwodzie wołyńskim). *Acta Geographica Silesiana*, 18/1 (53). Sosnowiec : INoZ UŚ, 2024. S. 5–11.
24. Taras Pohrebyskiy, Gennadii Golub, Sergiy Golub, Alla Potapova. The current state, problems and prospects for the development of organic agriculture in Ukraine (Stan obecny,

problemy i perspektywy rozwoju rolnictwa ekologicznego na Ukrainie). *Acta Geographica Silesiana*, 18/1 (53). Sosnowiec : INoZ UŚ, 2024. S. 13–20.

25. Potapova A. G. Main directions of modern geomorphological research by geographers of the western region in the 19th–20th centuries. *ScientificWorldJournal*. Issue № 31. Part 2. Svishtov, Bulgaria, 2025. S. 129–144. (Наукометрична база: Index Copernicus). DOI: 10.30888/2663-5712.2025-31-02-029. <https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj31-02-029>.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL: www.rada.gov.ua.
2. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти». URL: <https://imzo.gov.ua/>.
3. Державний комітет статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.
4. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>.
5. Урядовий портал. URL: www.kmu.gov.ua.